

— *Man nevajag daudz — kaut piecus hektārus. Bet es patiešām nesaprotu, ko iesākt, ja to zemi nedabūšu. Drīz atslauksies trešā gotiņa, arī cūkām jāgādā barība un šī lauksaimniecība, ja neskaitām mammās pensiju, mūsu ģimenei ir vienīgais iztikas avots, — satraukti stāsta Bauskas rajona Mežotnes pagasta Jumpravas "Zemdegu" saimniece Līga Vīgante, pošoties uz viņai izšķirošu pašvaldības padomes sēdi, kur spriedīs par zemi.*

— *Ar vienu vai pat divām govīm nevar nopelnīt cilvēka cienīgu iztiku. Diemžēl tādējādi daudzi laucinieki, manu prāt, būtībā sevi apmāna, jo, tikpat daudz strādājot citā vietā algotu darbu, viņi nopelniņu pat vairāk, — uzskata pazīstamais ekonomists un zemkopības ministra palīgs Andris Miglavs, bet viņam strikti iebilst radikālo zemnieku līderis Andis Kāposts: — Valsts politika atbalstīt tikai lielsaimniecības novedusi pie tā, ka Latvija vairs nespēj sevi pabarot. Arī sīksaimniecībām jāpalīdz attīstīties, jo laukos cilvēkiem vienkārši nav no kā iztikēt!*

Kas tad īsti sagaida mazās saimniecības Latvijā?

Desmit gadus meklē Apsolīto zemi

Viņi kļuvisi par mūsdienu Latvijā varbūt pirmajiem bezzemniekiem — sīksaimniekiem, kuri grib kopt zemi, bet nevar to dabūt. Jo kaimiņu zemes īpašnieku piedāvājums nomāt hektāru uz gadu par 100 latiem būtu pieņemams, liekas, vienīgi naftas ieguvei vai azartspēļu namam, bet pašvaldības priekšlikums ņemt zemi viņā Mežotnes pagasta malā nav pa prātam vai, pareizāk sakot, pa spēkam — nevienam Jumpravas bezzemniekam nav smagā auto, ar ko atvest sienu 15 kilometrus, bet noligt svešu vedēju iznāk pārāk dārgi. Tāpēc bagātās Zemgales, šķiet, visskaistākajā vietā pie gleznainajām Jumpravas klintīm Lielupes krastā bez zemes palikušās astoņas ģimenes ar Līgas Vīgantes, Aijas Maldutes, Indras Kincies, Valentīnas Šeļepenokas, Ludmilas Kriškšķūnes, Marijas Maticikas, Genovaites Grabužienes un Annas Ērkšķes parakstiem raksta izmīsumu pilnā vēstulē pašvaldībai: — *Mēs uzskatām, ka mūsu iztika ir lauksaimnieciska nodarbošanās, un no tās saņemam līdzekļus, par ko apģērbties un ēst. (...) Kā lai mēs, seš dzīvojošie cilvēki, varētu eksistēt?*

Uz to pagasta padomes priekšsēdētājs Jānis Rāzna atbild: — *Lai kā mēs vēlētos, gandrīz neko vairs nevaram palīdzēt. Mežotnes pagastā palikuši tikai deviņi hektāri brīvas zemes jums neizdevīgākajā pusē. Diemžēl es nevaru jums paskaidrot, kāpēc iepriekšējais pagasta padomes sastāvs jums, jumpraviešiem, nepiešķir zemi, kad to vēl varēja izdarīt zemes reformas sākumā. Liela daļa jūsu iesniegumu pašvaldībā izrādījās pazuduši, arī brīvo zemju sarakstu, ko pieprasā likums, nebija...*

Tobrīd pašvaldības izbraukuma sēdē Jumpravas mājīgajā, glītajā bibliotēkā omulīgo siltumu, šķiet, nomaina sveļošs karstums, kura klusumā dzirdami tikai nešpetni malkas sprakšķi krāsni. Bezzemnieki, vēl ko cerēdami, klusi veras pagasta deputātos. Tie, kā glābiņu meklēdami, nodurtām galvām stingi lūkojas papīros. Bet nav jau laģa ko meklēt — dokumenti izgaisuši un pagātni tin necaurisama noslēpuma neskaidrības migla. It kā pirms Rāznas komandas uzvaras pērnajās vēlēšanās būtu valdījuši nevis citi likumīgi ievēlēti mežotnieki — trīs no iepriekšējā pagastveža Gunvalža Rozenbaumā domubied-

riem joprojām strādā padomē! —, bet kāda sveša stepes sīrotāju cilts, kas uzlēkusi kumeļos un pazudusi līdzenumu tālēs.

Saimniecības peļņa — 50 latī mēnesī

Varbūt vaicāsiet, kāpēc Līga un viņas kaimiņi zemi sāk

ņēmuši zemi, taču man nav citas izejas, — Līgas vārdi noskan mierīgi, bet rūgti.

Viņa izrēķinājusi, ka "Bauskas pienam" pārdotais slaukums un divu sivēnmāšu pārdotie sivēni mēnesī caurmērā dod ap 50 latu peļņas, neskaitot pārtiku pašu galdam.

Tas aptuveni saskan ar Andra Miglava aprēķiniem: govš gadā dod ap 500 latu apgrozījumu un tāpat ne vairāk par 20 latu tīra ienākuma mēnesī, ieskaitot algu par paša darbu. Zinātnieks secina, ka salīdzinājumā ar ieguldīto darba atdevi ir niecīga, tādēļ šādai saimniekošanai kā galvenajam iztikas avotam nav perspektīvas. Bet zootehnikē ar tehniku ma diplomu Līga Vīgante uzsvēr: — *Ko citu te laukos vēl darīt? Varētu mēģināt izbraukāt uz Bausku, bet vai tad tur mūs, lauciniekus, kāds gaida? Kad nesen meklēja pārdevējus jaunajam pārtikas lielveikalam, uz 30 darba vietām pieteicās 200 gribētāji! Un mēs tur nevienam neesam vajadzīgi.*

pat kā lielajām saimniecībām. Viņa vadītā Lauku atbalsta asociācija gan cenšas sadarboties ar Zemnieku federāciju, pat aicinot tajā iestāties savus biedrus, un strādā arī Lauksaimnieku sadarbības padomē, ar kuras viedokli jāreķinās Zemkopības ministrijai. Tomēr A. Kāposts bijis un paliek nesamierināms opozicionārs un uzsvēr: — *Visbiežāk ministrija ar Sadarbības padomes viedokli nerēķinās!*

Bet šoreiz, "Lauku Avīzes" aicināts, Andis Kāposts un viņa atbalstītāji piekrit diskutijai ar ekonomistu, zemkopības ministra palīgu Andri Miglavu aci pret aci.

Tātad — vai tiešām Latvijā nākotnes zemnieku saimniecībai jābūt, kā Miglavs tieši pirms gada uzsvēra "Lauku Avīzē", ar aptuveni 500 hektāriem zemes graudaudzēšanai vai ar vismaz 100 govīm piena lopkopības saimniecībai?

A. Miglavs: — Jā, es joprojām tā uzskatu, ja runājam par profesionālu saimniecību, kurā

meklēt tikai tagad, nevis pirms desmit gadiem, kad šķobījās un juka kolhozi? Taču L. Vīgante pirmo iesniegumu uzrakstījusi 1990. gada 28. maijā, tātad viņas ciņa ar zemes komisijas un pagastvaras slinkumu vai ļaunprātību ilgst gandrīz 12 gadus! Pati Līga notikušo savaldīgi dēvē par priekšnieku nolaidību, atzīstot arī daļu savas vainas: katreiz pēc kārtējā līgumraksta esot pārāk viegli noticējusi mierinājumiem, sak, nekur jau tā zeme nepazudis, kāpēc jāsteidzas utt., vēl jo vairāk tādēļ, ka gan kartupeļu lauciņam, gan sienam gandrīz ik gadu jaunā vietā, tomēr zeme allaž ierādīta. Lidz piepeši kā zibens spēriens no skaidrām debesīm skanējis spriedums: šoreiz vairs nebūtu platību nav. Un turpmāk nebūs arī — visa zeme sadalīta mantiniekiem vai izpirkta par sertifikātiem! To starp bijušā Saeimas deputāta un Centrālās zemes komisijas locekļa J. Rāznas saimniecībai — Latvijā lielākajai cukurbietne audzētājai SIA "Lielmežotne" un citiem. Tāpēc tagad Līgai atliek vien cerēt uz pagasta priekšsēdētāja J. Rāznas solījumu mēģināt izdevīgā gadījumā izmantot pašvaldībai ar likumu piešķirtās zemes pirm-pirkuma tiesības un ar "Lauku Avīzes" palīdzību meklēt taisnību Valsts zemes dienestā.

— *Man nav viegli te atnākt un nav viegli nostāties pret pagastu un kaimiņiem, kas sa-*

Uz to A. Miglavs iebilst: — *Vispār zināma ir lauku saimnieku žēlošanās, ka viņi pat par 100 — 150 latiem mēnesī nespējot noligt labus strādniekus!*

Pirmais nemiernieks pret pirmo zinātnieku

Savulaik vēsturiskajā intervijā "Lauku Avīzē" 1998. gada februārī Valsts agrārās ekonomikas institūta direktors, toreizējā premjerministra Guntara Krasta padomnieks Andris Miglavs atklāti paziņoja, ka tuvākajos gados lauksaimniecību tās modernizācijas dēļ nāksies pamest lielum lielākajai daļai tajā nodarbināto — ap 140 tūkstošiem cilvēku, kas lielākoties piekopj naturālo saimniekošanu. Uz to sīksaimniecību aizstāvji nekavējās skaļi protestēt, toties politiķi četros gados kopš sāpīgās, bet neizbēgamās diskusijas uzsākšanas kavējušies nopietni gādāt par jaunām darbavietām laukos.

Vēl agrāk, 1997. gada aprīlī, Andis Kāposts bija pirmais zemnieku dumpja vadonis, kurš izveda savus domubiedrus, mazo saimniecību aizstāvjus, Bērzkroga krustceļu nosprostošanai. Un vēl šobaltdien Cēsu rajona Vaives pagasta "Kundziņu" lielsaimnieks ir teju vai pēdējais, kurš iestājas par sīksaimniecību vienlīdzību — tiesībām tām saņemt hektārsubsīdijas un valsts atbalsta maksājumus par govi tā-

zemnieks nopelna cienīgu iztiku sev un nodrošina arī savu bērnu skološanos. Taču pastāvēs arī citas, mazās saimniecības — cilvēka sirdspriekam, pavarda uzturēšanai un dabas sakārtošanai. Tomēr nozari balstīs lielsaimniecības, kas būtībā pielīdzināmas lauku veikaliem, celtniecības firmām un jebkuram citam biznesam laukos.

A. Kāposts: — Diemžēl pagaidām vairums mazo saimniecību pastāv ne sirdspriekam, bet izdzīvošanai, jo laukos nav citas alternatīvas! Kā lai šodien mazais zemnieks no savām divām govīm tiek līdz divdesmit? Neviena Latvijas valdība pēdējos gados nav pat gribējusi atbildēt uz šādu jautājumu un tas politiķus neinteresē arī pašlaik. Rezultātā Latvijā palikušas tikai 0,15 liellopu vienības uz hektāru un šajā ziņā esam nolaidušies līdz kaut kādam Grieķijas līmenim, kurā lopkopības gandrīz vispār nav! Paši spējam saražot tikai 35 procentus no mūsu tautai nepieciešamās pārtikas — tiktāl esam savu valsti noveduši ar to, ka izputinātas vienas, divu un pat piecu govju saimniecības!

Izkāva privatizētāji, nevis saimnieki

A. Miglavs: — Laukos patiešām izveidojusies, maigi izsakoties, krīzes situācija. Latvija sagaidīja jaunus laikus ar neefektīvu lauku saimniecisko struktūru, kas bija gandrīz pilnī-

gi atkarīga vienīgi no lauksaimniecības un pavisam nedaudz no mežsaimniecības. Cilvēki laukos srādājuši galvenokārt strādnieku vai labākajā gadījumā brigadieru, bet nevis vadītāju līmenī, — taču zemnieku saimniecības vadīšana ļoti lielā mērā prasa tieši vadītāja iemaņas.

Šo iemeslu, kā arī pasaules tirgus iespaids un ne vienmēr godīgās konkurences dēļ Latvijā lauksaimniecība, izņemot cukurbiešu audzēšanu un atsevišķas ienesīgas saimniecības citās nozarēs, šodien nav ienesīgs bizness. Šķiet, ka daudzi cilvēki ar lauksaimniecību joprojām nodarbojas tikai tādēļ, ka viņiem nekas cits neatliek. Ja viņi varētu savas mājas vai zemi izdevīgi pārdot, lai sāktu citu biznesu vai nopirktu māju pilsētā, varbūt 90 vai 120 vai 140 tūkstoši cilvēku no šīs nozares aizietu...

Aija Balode, Cēsu rajona paju sabiedrības "Stalbe" valdes priekšsēdētāja: — Bet mēs laukos esam uzauguši un gribam tur palikt!

attīstībai, nevis sociālajai palīdzībai!

Kļūsim svētāki par pāvestu?

Andris Actiņš, Cēsu rajona "Brīvnieku" saimnieks: — Smags trieciens mazajiem zemniekiem ir praktiski neizpildāmās sanitārās prasības un ļoti augstā maksa par dažādām analizēm un izziņām. Cilvēki vienkārši netiek ar to galā un likvidē govis. Kāpēc piena lopkopība ir vienīgā nozare, kur tik drakoniski stingri kontrolē visu ražošanas procesu, bet nepietiek tikai ar galaprodukta pārbaudi?

A. Miglavs: — Tāpēc, ka veterinārārsti un mediķi apgalvo — citādi draudot dažādas slimības. Runājot, piemēram, par cūkkopību, pagājušajā gadā Latvijā uzstādīts bēdīgs rekords kopš 1955. gada saslimstībā ar trihinelozi — konstatēti vairāk nekā 200 šādi gadījumi, turklāt 70 procentus no tiem izraisījusi mājas cūku, nevis meddijumu inficēšanās! Tiktāl novedusi paviršība veterinārajos jautājumos.

A. Actiņš: — Lūdzu, lai tad veterinārārsti rūpīgi pārbauda cūkgaļu, bet nevis zemnieku ar neizpildāmām prasībām vajā ugunsdzēsēji un citi kontrolētāji! Visvisādu prasību dēļ zemnieks tagad padarīts tikai par izejvielu ražotāju un pilnīgi izstumts no pārstrādes, lai gan Eiropā daudzi fermeri nopelna, taisot un pārdodot mājas vīnus, zaptēs, kūpinājumus...

Ieva Rutkovska, Valmieras rajona "Vītolīņu" saimniece: — Vienkāršāk sakot, vai Latvijā prasību latiņa nav pacelta

pārāk augstu? Lai cik reižu es dažādiem ierēdņiem esmu prasījusi, tieši kāda Eiropas Savienības direktīva nosaka mūsu pieņemtās stingrās prasības, nekad neesmu saņēmusi precīzu atbildi. Jāsecina, ka lielais vairums nevēdzīgo prasību dzimst tepat Latvijā!

A. Miglavs: — Zemkopības ministrija šajā jomā izdarījusi vismaz vienu ļoti labu lietu — savā interneta lapā ievietojuši jau 2100 latviskotus Eiropas Savienības lauksaimniecības likumus un noteikumus no pavisam 4000. Tur jebkurš var pārbaudīt, vai mūsu prasības ir pamatotas...

I. Rutkovska: — Cik zemniekiem pieejams internets? Turklāt orientēties dokumentos ir ļoti sarežģīti...

A. Miglavs: — Labi, es pieļauju, ka atsevišķos gadījumos varbūt kādas lietas prasām stingrāk, nekā vajadzētu. Ja jums ir aizdomas par konkrētiem gadījumiem, vispirms vajadzētu vērsties Lauksaimniecības sadarbības padomes sekretariātā, kur strādā lietpratīgi cilvēki, kas zinās, kā palīdzēt. Varat arī atnākt pie mums uz institūtu — apsolu, ka centisimies palīdzēt!

Prasis skalāk un citādāk

A. Balode: — Piensaimniecībā stāvoklis strauji kļūst traģisks: Straupes kooperatīvās sabiedrības zonā šogad trijos pagastos vien "aizgājuši" 120 mazie piena ražotāji!

A. Miglavs: — Tomēr sabiedrību nevar piespiest apmaksāt citu cilvēku vajaspriekus...

A. Balode: — Nodarboties ar lauksaimniecību kļuvis neizdevīgi arī valsts politikas dēļ. Piensaimniecībā, kas pasludināta par prioritāru nozari, pēdējos gados ražošanas apjomi samazinājušies divkārt tieši tādēļ, ka valsts neatbalsta mazās saimniecības, nemaksājot subsīdiju vienas un pat piecu govju turētājiem!

A. Miglavs: — Te es jums pilnīgi nepiekrītu! Tā ir tikai spekulācija ar vārdiem, jo jau kolhozu privatizācijas laikā puse Latvijas govju stāvēja lielajās fermās un tieši tās toreiz iztukšoja vispirms. Un kāpēc — vai tolaik lielās un mazās saimniecības saņēma nevienādu valsts atbalstu? Atbalstu nesaņēma neviens! Vislielākais lopu skaits un piena ražošanas kritums bija tieši tajos gados, bet vēlāk un pašlaik tas stabilizējas...

A. Kāposts: — Tagad kritums ir vienīgi kļuvis lēnāks, bet joprojām nav apstājies!

A. Miglavs: — Arī pašlaik tieši saimniecībās, kas ieguldījušas līdzekļus attīstībā un ņēmušas aizdevumus, piena ražošanas ienesīgums ir zemāks, jo tās nospiež kredītu nasta. Turpretī 1 — 5 govju saimniecībās lopi lielākoties stāv vecās vai pielāgotās kūtīs, bet lopbarības sagatavošanā galvenokārt iztiek ar roku darbu. Beigu beigās lauksaimniecības subsīdijas paredzētas ražošanas

Dace Neibergera, Cēsu rajona SIA "Pasāža" valdes priekšsēdētāja: — Un, piemēram, visā Kaives pagastā tikai vienā saimniecībā tur 20 govīs, bet pārējās — vienu divas govīs, un turp brauc viens autobuss nedēļā. Kā lai cilvēki tiek pie naudas kredītiem, ja viņiem nav ko iekāļāt? Un kā lai attīstās bez kredītiem?

A. Miglavs: — Piekritu, ka stāvoklis nav labs. Tomēr lietas labā tiek darīts visai daudz. Cerams, ka jau martā vai aprīlī būs pieejami lētākie septiņu procentu ilgtermiņa kredīti. Arī SAPARD programma nozarei gadā iedos ap 10 miljoniem latu. Savukārt "karotīte" jeb kvalitatīva Latvijas produkta tirgus zīme palīdzēs vietējiem ražojumiem veikalos plauktos konkurēt ar importu, jo pircēji labprātāk pērk Latvijas preci. Un pirks to vēl biežāk, ja iemācīsimes taisīt nemanīgi augstā kvalitātē — nestabilitāte joprojām ir mūsu parstrādātāju būtisks trūkums, jo reizi pa reizei viņiem "aizrūgst šķibi"! Nevar cerēt arī, ka piensaimniecība kļūst rentabla, jo iekārtas pienotavās nodarbina tikai četras stundas diennaktī. Lai pelnītu, tām jāstrādā pat 20 stundas! Kamēr tā nenotiks, pārstrādes pašizmaksa paliks ļoti augsta, un cietīs arī zemnieki.

Un, visbeidzot, ministrija ir nolēmusi sagatavot īpašu plānu piensaimniecības attīstības veicināšanai. Tās mērķis ir panākt, lai jau 2005. gadā Latvijā 75 procentus piena saražotu plaukstošās, preču produkciju ražojošās saimniecībās. Cita starpā, tā paredz arī samazināt ārējo izmaksu slogu piena ražotājiem.

A. Kāposts: — Jūsu institūts aprēķinājis, ka piena pašizmaksa Latvijā ir 13,5 santīmi. Vidējā iepirkuma cena — tikai 9,4 san-

tīmi. Arī manai 100 govju saimniecībai nav naudas attīstībai, nemaz nerunājot par mazajiem zemniekiem. Kā nozarei attīstīties, ja piens jāpārdod zem pašizmaksas? Uz šādu jautājumu neatbild ne valdība, ne jūsu institūts, bet mazie zemnieki būtiņā tiek izspiesti no tirgus! Un kāpēc jūs vēl tik spītīgi iebilstat pret piena litra subsidēšanu?

A. Miglavs: — Govs vieta subsidēt piena litru nozīmēti vienīgi to pašu naudas mazumiņu pārdaļīt citādi un galu galā atkal visiem nepietiktu. Turklāt arī piena produktu cenu prognozes pasaulē nesola neko labu — Latvijas nozīmīgākajām eksportprecēm — sviestam un piena pulverim — tās nekāps, tāpat ir grūti gaidīt piena iepirkuma pieaugumu.

Nu, ja valdībai piepeši atstātos daži lieki miljoni latu, tad es teiktu — uz priekšu, palielinām subsidijas pienam un maksājams par katru litru! Taču uz to laikam nav ko reāli cerēt.

Patiesībā pienācis pēdējais laiks pavisam radikālām izmaiņām — lai cilvēki nepamestu laukus, nūdien vajag ieplūdināt daudz lielākus resursus. Taču laucinieki vairs nedrīkst to prasīt valdībai ar žēlabainu ģimi, sak, redziet, kādi mēs nabadziņi, palīdziet...

A. Kāposts: — Kā tad — mums atkal jāiet uz Bērzkrogu?

Vajag vismaz četrus miljonus

A. Miglavs: — Ir jārikojas strauji un izlēmīgi — Latvijas valstij jau 2002. gadā jāatvēl nauda Zemkopības ministrijas un mūsu institūta izstrādātās Lauku attīstības programmas īstenošanai. Sākumam vajag četrus miljonus latu, pēc tam nākamgad — 10 miljonus latu. Papildus un neatkarīgi no lauksaimniecības subsidijām šie li-

dzekļi jāizlieto jaunu ozaru atbilstībai laukos. Iespējams, ka uzņēmējiem varētu atmaksāt kā lauksaimniecības modernizācijas subsidijās 30 procentus no jaunām investīcijām, izstrādāt arī citus mehānismus. Lai izšķirtos par tik radikālu soli, sabiedrībai jāizlemj, ka tā neieguldīs naudu gandrīz tikai Rigas un Ventspils ekonomiskajā izaugsmē, kā tas notiek pašlaik.

Lauciniekiem beidzot ir jāpasaka visai sabiedrībai: ja jūs, piektdienas vakaros dodoties ārā no pilsētām, laukos gribat atrast nevis aizaugušus džungļus un drupas, bet gliņi nopļautas pļavas, sakoptas apdzīvotas lauku mājas, veikaliņus un tūrisma objektus, tad esiet tik laipni — maksājiet! Kā? Ar vēl citiem trim procentiem no valsts budžeta papildus lauksaimniecības atbalstam atvēlētajai naudai, kas turpmāk jāpiešķir agrovides programmai.

A. Kāposts: — Kas tādu izstrādās? Politiķi vienmēr atbild, ka valstij nav naudas, lai gan kontrabandas dēļ budžetam nozog vismaz 500 miljonus latu, bet patiesībā vēl četrreiz vairāk! Jau 1997. gadā Bērzkroga zemnieki izvirzīja prasības arī par kontrabandas apkarošanu, taču būtiņā tur nav izdarīts itin nekas. Tagad mūsu prasības gan vairs nesauc par murgiem, bet cenšas no tām izvairīties. Cik naudas pašiem gadiem valsts ir zaudējusi!

A. Miglavs: — Agrārās ekonomikas institūts savulaik jau sāka veidot agrovides programmu un, ja būs pasūtījums, izstrādāsim to līdz galam. Būtiņā runa ir par to, ka nākotnē būs jāmaksā subsidija par katru apkoptas vides hektāru. Un zemniekiem, visām lauksaimnieku organizācijām šis gads ir vislabākais, visizdevīgākais cīņai par savām interesēm, jo tuvojas Saimes vēlēšanas. Politiķiem būs īstais laiks pierādīt, ka viņus pa-

tiešām interesē lauku un laucinieku likteņi!

Būs cerība un jābūt brīvībai

Bezzemiece Līga Vīgante turpinās cīnīties par cerētajiem pieciem hektāriem Mežotnē, jo viņai jāaudzina meitiņas Laura un Linda, bet cita darba nav. Tikmēr Valsts zemes dienesta juristi apgalvo, ka iespēju saņemt kompensāciju no nevižīgajiem pašvaldības darbiniekiem neesot, toties jumpravniece drīkstot nomāt zemi arī no cita nomnieka, ja vien tam piekrit arī zemes īpašnieks. Bet, ja brīva zeme Mežotnē tomēr neatrodas, varot prasīt jebkurā citā pagastā...

Eiropas Savienība savā "Programmā 2000" uzsver: "Lauksaimniecība un mežsaimniecība Eiropas Savienības valstīs vairs nevar uzskatīt par lauku ekonomikas mugurkaulu. Gan relatīvie, gan absolūtie lauksaimniecības nodarbinātības rādītāji turpina samazināties. Darba iespējas laukos lielākoties ir saistītas ar nelauksaimnieciskām aktivitātēm."

Tātad revolucionārā iecere vispirms jau šogad prasīt četrus miljonus latu lauku attīstības programmai un vēlāk vēl trīs procentus no budžeta līdztekus lauksaimniecības subsidijām caurcaurēm jāatzīst par attīstību Eiropas Savienības virzienā.

Zemkopības ministrs Atis Slakteris apgalvo: — Man pašlaik grūti iedomāties, kura politiskā partija atļautos iebilst pret jaunu, reālu palīdzību laukiem. Tāpēc ceru, ka valdība šo programmu atbalstīs, jo mēs visi laucinieki būtiņā esam parādā.

Tātad Līgai jāiet pie zemes, bet Lindai un Laurai, kad meitenes paaugsties, jābūt brīvībai izvēlēties — palikt uz tās vai atrast ko citu, kas tuvāks prātam un sirdij.

Ivars Andīns